स चाप्यस्मिन्मखे सौते विद्वान् कुलपतिर्द्विजः । दक्षो धृतव्रतो धीमाञ्छास्त्रे चारण्यके गुरुः ।
सत्यवादी शमपरस्तपस्वी नियतव्रतः । सर्व्वेषामेव नो मान्यः सतावत्प्रतिपाल्यतां ।
तस्मिन्नध्यासति गुरावासनं परमर्चितं । ततो वक्ष्यसि यत्त्वांस प्रक्ष्यति द्विजसत्तमः ।
॥ सौतिरुवाच ॥ एवमस्तु गुरौ तस्मिन्नुपविष्टे महात्मनि । तेन पृष्टः कथाः पुण्या वक्ष्यामि विविधाश्रयाः ।
सोऽथ विप्रर्षभः सर्व्वं कृत्वा कार्य्यं यथाविधि । देवान्वाग्भिः पितॄनद्भिस्तर्पयित्वाजगाम ह । ८५०
यत्र ब्रह्मर्षयः सिद्धाः सुखासीना धृतव्रताः । यज्ञायतनमाश्रित्य सूतपुत्रपुरःसराः ।
ऋत्विक्ष्व य सदस्येषु स वै गृहपतिस्तदा । उपविष्टेषूपविष्टः शौनकोऽथाब्रवीदिदं ।
इति आदिपर्व्वणि कथाप्रवेशोनाम चतुर्थोऽध्यायः ॥ ४ ॥

॥ शौनकउवाच ॥ पुराणमखिलं तात पितातेऽधीतवान्पुरा । कच्चित्त्वमपि तत्सर्व्वमधीषे लोमहर्षणे ।
पुराणे हि कथा दिव्या आदिवंशाश्च धीमतां । कथ्यन्ते ये पुराऽस्माभिः श्रुतपूर्व्वाः पितुस्तव ।
तत्र वंशमहं पूर्व्वं श्रोतुमिच्छामि भार्गवं । कथयस्व कथामेतां कथ्याः स्म श्रवणे तव । ८५५
॥ सूत उवाच ॥ यदधीतं पुरा सम्यक् द्विजश्रेष्ठैर्महात्मभिः । वैशम्पायनविप्राग्र्यैस्तैश्चापि कथितं यथा ।
यदधीतञ्च पित्रा मे सम्यक्चैव ततो मया । तावत्कृणुष्व यो देवैः सेन्द्रैः सर्षिमरुद्गणैः ।
पूजितः प्रवरो वंशो भार्गवो भृगुनन्दन । इमं वंशमहं पूर्व्वं भार्गवन्ते महामुने ।
निगदामि यथायुक्तं पुराणाश्रयसंयुतं । भृगुर्महर्षिर्भगवान्ब्रह्मणा वै स्वयम्भुवा ।
वरुणस्य क्रतौ जातः पावकादिति नः श्रुतं । भृगोः सुदयितः पुत्रश्च्यवनो नाम भार्गवः । ८७०
च्यवनस्य च दायादः प्रमतिर्नाम धार्म्मिकः । प्रमतेरप्यभूत्पुत्रो घृताच्यां रुरुरित्युत ।
रुरोरपि सुतोजज्ञे शुनकोवेदपारगः । प्रमद्वरायां धर्म्मात्मा तव पूर्व्वपितामहः ।
तपस्वी च यशस्वी च श्रुतवान्ब्रह्मवित्तमः । धार्म्मिकः सत्यवादी च नियतो नियताशनः ।
॥ शौनकउवाच ॥ सूतपुत्र यथा तस्य भार्गवस्य महात्मनः । च्यवनत्वं परिख्यातं तन्ममाचक्ष्व पृच्छतः ।
॥ सौतिरुवाच ॥ भृगोः सुदयिता भार्य्या पुलोमेत्यभिविश्रुता । तस्यां समभवद्गर्भो भृगुवीर्यसमुद्भवः । ८७५
तस्मिन्गर्भेऽथ संभूते पुलोमायां भृगूद्वह । समये समशीलिन्यां धर्म्मपत्न्यां यशस्विनः ।
अभिषेकाय निष्क्रान्ते भृगौ धर्मभृतांवरे । आश्रमं तस्य रक्षोऽथ पुलोमाऽभ्याजगाम ह ।
तं प्रविश्याश्रमं दृष्ट्वा भृगोर्भार्य्यामनिन्दितां । हृच्छयेन समाविष्टो विचेताः समपद्यत ।
अभ्यागतन्तु तद्रक्षः पुलोमा चारुदर्शना । न्यमन्त्रयत वन्येन फलमूलादिना तदा ।
तान्तु रक्षस्तदा ब्रह्मण्हृच्छयेनाभिपीडितं । दृष्ट्वा हृष्टमभूद्राजन् जिहीर्षुस्तामनिन्दितां । ८८०
जातमित्यब्रवीत्कार्य्यं जिहीर्षुर्मुदितः शुभां । सा हि पूर्व्वं वृता तेन पुलोम्ना तु शुचिस्मिता ।
तान्तु प्रादात्पिता पश्चाद्भृगवे शास्त्रवत्तदा । तस्य तत्किल्बिषं नित्यं हृदि वर्त्तति भार्गव ।
इदमन्तरमित्येवं हर्त्तुं चक्रे मनस्तदा । अथाग्निशरणेऽपश्यज्ज्वलन्तं जातवेदसं ।